

Тема 9. ОСНОВНІ МАКРОЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ

Частина 1

1. Опрацюйте тему згідно такого плану:

1. Валовий внутрішній продукт як основний показник обсягу національного виробництва:

- а) національне рахівництво;
- б) валовий внутрішній продукт (ВВП). Номінальний і реальний ВВП;
- в) методологія обчислення ВВП. Додана вартість.

2. Методи обчислення ВВП:

- а) валовий внутрішній продукт як сума видатків;
- б) ВВП як сума доходів. Факторні доходи. Амортизація і непрямі податки;
- в) інші показники обсягу національного виробництва.

3. Показники динаміки реального ВВП (економічного зростання):

- а) темпи росту і темпи приросту ВВП;
- б) подушний ВВП і його рівень у різних країнах. Стадії демографічного переходу;
- в) показники рівня економічного розвитку країни;
- г) економічне зростання різних груп країн та України у ХХ – на початку ХХІ ст.

Література

1. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка. Підручник. Книга 1 / За ред. С. Панчишина і П. Островерха. – Львів, Априорі, 2017. – С. 245 – 260; 345-257.
2. Вступ до економічної теорії. Підручник / За ред. З. Ватаманюка. – Львів: Новий Світ – 2000, 2006. – С. 361-378.
3. Економічна теорія: політекономія. Підручник / За ред. В. Д. Базилевича. К.: Знання – Прес, 2004. – С. 320-346.
4. Панчишин С. М. Макроекономіка. – К.: Либідь, 2005. – С. 86-92; 98-121.

II. Дайте відповіді на контрольні запитання:

1. Який найзагальніший показник обсягу національного виробництва?
2. Чи завжди сукупні видатки у національній економіці дорівнюють сукупному доходу?
3. У яких одиницях вимірюється реальний ВВП?
4. Які основні компоненти обчислення ВВП за розподільним методом?
5. Чому в Україні розширюються масштаби натуральної економіки?
6. Які основні показники економічного розвитку країни?
7. Чому країни потрапляють у “закляте коло бідності”?
8. Які країни світу нині перебувають на другій і третій стадіях демографічного переходу?
9. Чому у вітчизняній економіці трансформаційний спад тривав майже десятиліття?
10. У чому полягає відмінність між ВВП і ВНП?
11. Як обчислюють національний дохід?
12. Які основні стадії демографічного переходу?

III. Впишіть номер визначення кожного терміну.

№	Термін	Визначення	№
	<i>1. амортизація</i>	1. Товари і послуги, які використовують для подальшого оброблення чи перероблення.	
	<i>2. інвестиційні видатки</i>	2. Сума всіх факторних доходів резидентів.	
	<i>3. додана вартість</i>	3. Видатки фірм на закупівлю машин, устаткування, інструментів, виробничих будівель тощо.	
	<i>4. зріле суспільство</i>	4. Валовий внутрішній продукт, обчислений у постійних цінах.	
	<i>5. чисті інвестиції</i>	5. Валовий внутрішній продукт, обчислений у поточних цінах.	
	<i>6. споживчі видатки</i>	6. Товари і послуги, які купують для споживання, а не для перепродажу чи подальшого перероблення.	
	<i>7. національний дохід</i>	7. Врахування вартостей проміжних товарів і послуг у валовому внутрішньому продукті.	
	<i>8. реальний ВВП</i>	8. Різниця між валовими і чистими інвестиціями.	
	<i>9. мальтусівський підхід</i>	9. Незареєстрована економічна діяльність.	
	<i>10. індекс людського розвитку</i>	10. Різниця між вартістю вироблених фірмою товарів і послуг та вартістю матеріалів, що придбані у постачальників.	
	<i>11. демографічний перехід</i>	11. Видатки домогосподарств на купівлю товарів тривалого й короткострокового вжитку та на оплату послуг.	
	<i>12. номінальний ВВП</i>	12. Видатки уряду та місцевих органів влади на купівлю кінцевих продуктів і на наймання працівників у	

		державний сектор.	
	<i>13. державні закупівлі товарів і послуг</i>	13. Приріст капіталу понад його зношення в національній економіці за певний період часу, як правило, за рік.	
	<i>14. викачування умів</i>	14. Високі темпи зростання населення країни.	
	<i>15. економічна територія</i>	15. Еміграція із країни високоосвічених фахівців і висококваліфікованих робітників.	
	<i>16. новий міжнародний економічний порядок</i>	16. Погляд, за яким для уповільнення темпів збільшення чисельності населення треба досягти вищих темпів економічного зростання та вищого рівня доходів.	
	<i>17. тіньова економіка</i>	17. Різниця між коефіцієнтом народжуваності і коефіцієнтом смертності.	
	<i>18. подвійний рахунок</i>	18. Погляд, згідно з яким для збільшення подушних доходів населення обов'язково потрібно знизити темпи зростання населення.	
	<i>19. кінцеві товари і послуги</i>	19. Стадія демографічного переходу, в якій коефіцієнти народжуваності і смертності високі, тому чисельність населення зростає дуже повільно.	
	<i>20. продуктивність праці</i>	20. Кількість народжених у країні на 1 000 осіб населення упродовж року.	
	<i>21. “закляте коло бідності”</i>	21. Стадія демографічного переходу, на якій подружжя контролюють народжуваність, а чоловік та дружина здебільшого працюють поза домом.	
	<i>22. коефіцієнт народжуваності</i>	22. Вимоги слаборозвинених країн щодо реформування міжнародних економічних відносин.	
	<i>23. коефіцієнт природного приросту населення</i>	23. Територія, на яку поширюються повноваження уряду країни і в межах якої людські ресурси та інші фактори виробництва, товари і гроші можуть вільно переміщуватися.	
	<i>24. демографічний вибух</i>	24. Типова проблема країн, що розвиваються, коли їхні низькі подушні доходи є перешкодою для досягнення рівнів заощаджень та інвестицій, потрібних для прийнятних темпів економічного зростання.	
	<i>25. проміжні товари і послуги</i>	25. Показник, який міжнародні організації дедалі частіше використовують для визначення рівня якості життя.	
	<i>26. доіндустріальне суспільство</i>	26. Відношення ВВП до чисельності зайнятих	

IV. Виберіть правильну відповідь:

1. При обчисленні ВВП подвійний рахунок виникає тоді, коли підсумовують:

- а) додану вартість, створену на всіх стадіях виробництва товарів і послуг;
- б) вартість лише кінцевих товарів і послуг;
- в) вартість кінцевих та проміжних товарів і послуг;
- г) вартість приросту запасів у даному році;
- д) державні закупівлі товарів і послуг.

2. ВВП як показник занижує обсяг національного виробництва, бо не враховує:

- а) державних закупівель товарів і послуг;
- б) збільшення запасів на кінець року;
- в) тієї частина продукції, яка вироблена з допомогою факторів, що належать іноземцям;
- г) результатів економічної діяльності у натуральному господарстві;
- д) усі відповіді неправильні.

3. Яке твердження неправильне:

- а) у ВВП не враховують продаж уживаних речей;
- б) усі підприємства, створені відповідно до законодавства країни та здійснюють виробничу діяльність на її території, належать до її резидентів;
- в) ВВП як сума доходів містить непрямі податки на бізнес;
- г) валові інвестиції містять чисті інвестиції та амортизацію;
- д) у ВВП як сумі доходів враховують трансферні платежі.

4. Чого не передбачає концепція “нового світового економічного порядку”:

- а) полегшення боргового тягаря країн, що розвиваються;
- б) припинення економічного колоніалізму розвинених країн;
- в) припинення політики “викачування умів”;
- г) скасування суверенітету країн над своїми природними ресурсами;
- д) ширший доступ слаборозвинених країн до ринків розвинених країн.

5. У якому випадку сукупні видатки в економіці не дорівнюють сукупному доходу:

- а) якщо експорт не дорівнює імпортові;
- б) якщо зміни у запасах є від’ємною величиною;
- в) якщо державний бюджет має надлишок;
- г) якщо чисті інвестиції є від’ємною величиною;
- д) усі відповіді неправильні.